

SIKKERHETS DATBLAD

Aktivator PU-lim och skum

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommissjonsforordning (EU) 2020/878 av 18 Juni 2020 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato 19.09.2014

Revisjonsdato 28.02.2023

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Aktivator PU-lim och skum

UFI TFWV-AVXP-2Q8C-MRY9

Artikkelnr. 118651

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde Katalysator

Hovedbruksområde PC-TEC-OTH Other products for chemical or technical processes

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn Essve Norge AS

Besøksadresse Enebakkveien 150

Postadresse Postboks 686

Postnr. 0680

Poststed OSLO

Land Norge

Telefon +47 22 88 40 40

Telefaks +47 22 65 16 16

Hjemmeside <http://www.essve.no>

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Telefon: 112
Beskrivelse: I nødstilfelle

Telefon: 22 59 13 00
Beskrivelse: Giftinformasjon

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP
(EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]

Acute Tox. 4; H302

Aerosol 1; H229

Aerosol 1; H222

STOT RE 2; H373

CLP Klassifisering, kommentarer

Den fullstendige teksten for alle faresetninger er vist i pkt. 16.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på
merkeetiketten

1,2-Etandiol 30 - 50 %

Varselord

Fare

Faresetninger

H222 Ekstremt brannfarlig aerosol.
H229 Beholder under trykk: Kan eksplodere ved oppvarming.
H302 Farlig ved svelging.
H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering

Sikkerhetssetninger

P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden.
P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
P210 Holdes vekk fra varme / gnister / åpen flamme / varme overflater. – Røyking forbudt.
P211 Ikke spray mot åpen flamme eller annen tennkilde.
P251 Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk.
P260 Ikke innånd støv / røyk / gass / tåke / damp / aerosoler.
P410+P412 Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer høyere enn 50 °C / 122°F.
P501 Innhold / beholder leveres til avfallscentral

Følbar merking

Ja

2.3. Andre farer

PBT / vPvB

Ikke PBT eller vPvB.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komposisjonstype		Stoffblanding		
Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
1,2-Etandiol	CAS-nr.: 107-21-1	Acute Tox. 4; H302	30 - 50 %	
	EC-nr.: 203-473-3	STOT RE 2; H373		
	Indeksnr.: 603-027-00-1			
	REACH reg. nr.: 01-2119456816-28- XXXX			
Dimetyleter	CAS-nr.: 115-10-6	Flam. Gas 1; H220	5 - 10 %	
	EC-nr.: 204-065-8	Press. Gas; H280		
	Indeksnr.: 603-019-00-8	CLP Klassifisering, merknader: U		
	REACH reg. nr.: 01-2119472128-37- XXXX			
Komponentkommentarer		Den fullstendige teksten for alle faresetninger er vist i pkt. 16.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Ved kontakt med legen, må HMS-databladet eller etiketten.
Innånding	Ved eksponering eller ubehag: Frisk luft og hvile. Søk legehjelp ved ubehag.
Hudkontakt	Vask huden grundig med såpe og vann. Søk legehjelp ved ubehag.
Øyekontakt	Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Søk legehjelp ved ubehag.
Svelging	Søk legehjelp. Fremkall ikke brekning. Ved brekninger må hodet holdes så lavt at mageinnholdet ikke kommer ned i lungene. Skyll munnen grundig. Sørg for ro, varme og frisk luft.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	Behandle symptomatisk.
-----------------------------------	------------------------

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Behandle symptomatisk.
Annen informasjon	Ingen opplysninger.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Pulver, skum eller karbondioksid. ABC-släckmedel
Uegnede slokkingsmidler	Vannjet.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Beholdere kan eksplodere ved oppvarming på grunn av overtrykk.
Farlige forbrenningsprodukter	Ved oppvarming og brann kan det dannes svært giftige damper/gasser.

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr

Bruk påkrevd personlig verneutstyr Bruk åndedrettsvern.

Brannsløkkingsmetoder

Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann. Hold avrenningsvann borte fra kloakk og vannkilder. Grøft (lag diker) for å kontrollere vannavrenning.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak

Stopp lekkasje dersom dette kan gjøres på en sikker måte. Evakuer området.

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell

Bruk påkrevd personlig verneutstyr

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Må ikke ledes ut i avløp, jord eller vannløp.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding

Absorber i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Ikke absorber i sagflis eller andre brennbare materialer.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger

Se § 7, 8 og 13.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering

Følg god kjemikaliehygiene. Beholdere må holdes tett lukket. Unngå spising, drikking og røyking når produktet brukes. Vask hender og tilsølte områder med vann og såpe etter endt arbeid.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring

Oppbevares i godt lukket originalemballasje på et tørt og kjølig sted. Skal beskyttes mot varme og direkte sollys. Treff tiltak mot statisk elektrisitet. Må ikke oppbevares sammen med næringsmidler, drikkevarer eller dyrefôr.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder

Identifiserte bruksområder for dette produktet er beskrevet i avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Rettslig grunn
1,2-Etandiol	CAS-nr.: 107-21-1	8 timers grenseverdi: 20 ppm 8 timers grenseverdi: 52 mg/m ³	Rettslig grunn: 1993

Dimetyleter	CAS-nr.: 115-10-6	Grense korttidsverdi Verdi: 40 ppm Grense korttidsverdi Verdi: 104 mg/kg 8 timers grenseverdi: 200 ppm 8 timers grenseverdi: 384 mg/m ³ Grense korttidsverdi Verdi: 800 ppm Grense korttidsverdi Verdi: 1500 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: E
-------------	-------------------	--

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Øye- / ansiktsvern

Egnet øyebeskyttelse

Ved fare for sprut brukes tettsluttende, godkjente vernebriller.

Håndvern

Egnede hansker

Ved langvarig eller gjentatt hudkontakt skal det brukes vernehansker.

Egnede materialer

Nitrilgummi.

Gjennomtrengningstid

Verdi: > 480 minutt(er)

Tykkelsen av hanskemateriale

Verdi: 0,062 mm

Hudvern

Egnede verneklær

Benytt brannbestandige / flammehemmende klær. Antistatiske støvler.

Åndedrettsvern

Anbefalt utstyrstype

Pusteapparat med helmaske og partikkelfilter med høy filtereffekt.

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering

Unngå utslipp til miljøet.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform

Aerosol

Farge

Fargeløs

Lukt	Data mangler.
Luktgrense	Årsak til frafall: Ikke relevant.
pH	Kommentarer: Data mangler.
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Kommentarer: Data mangler.
Frysepunkt	Kommentarer: Ingen informasjon.
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: -25 °C Kommentarer: Drivgasen
Flammepunkt	Årsak til frafall: Ikke relevant.
Fordampningshastighet	Kommentarer: Ingen informasjon.
Antennelighet	Data mangler.
Nedre eksplosjonsgrense m/enhet	Kommentarer: Ingen informasjon.
Øvre eksplosjonsgrense m/enhet	Kommentarer: Ingen informasjon.
Eksplosjonsgrense	Kommentarer: Data mangler.
Damptrykk	Verdi: < 300 kPa Temperatur: 50 °C
Damp tetthet	Kommentarer: Data mangler.
Relativ tetthet	Kommentarer: Data mangler.
Tetthet	Verdi: 931 kg/m ³ Temperatur: 20 °C
Løslighet	Kommentarer: Data mangler.
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann	Kommentarer: Data mangler.
Selvantennelsestemperatur	Verdi: 240 °C Kommentarer: Drivgasen
Dekomponeringstemperatur	Kommentarer: Data mangler.
Viskositet	Kommentarer: Data mangler.

9.2. Andre opplysninger

Fysikalske farer

Innhold av VOC	Verdi: 12,63 %
	Verdi: 117,6 g/l

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Ingen opplysninger.
--------------------------------	---------------------

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Det er ingen kjent reaktivitetsrisiko forbundet med dette produktet.
-------------	--

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet

Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner

Beholder under trykk: Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås

Unngå varme, flammer og andre antennelseskilder. Oppbevares kjølig. Beskyttes mot sollys.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås

Sterke syrer. Sterke alkalier. Unngå kontakt med oksiderende stoffer.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter

Karbondioksid (CO₂). Karbonmonoksid (CO).

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Informasjon om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akutt giftighet

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Oral
Verdi: 500 mg/kg
Kommentarer: CAS nr: 107-21-1

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Dermal
Verdi: > 2000 mg/kg
Kommentarer: CAS nr: 107-21-1

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LC50
Eksponeeringsvei: Innånding.
Varighet: 4h
Verdi: > 20 mg/l
Kommentarer: CAS nr: 107-21-1

Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Oral
Verdi: > 2000 mg/kg
Kommentarer: CAS: 115-10-6

Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Dermal
Verdi: > 2000 mg/kg
Kommentarer: CAS: 115-10-6

Testet effekt: LC50
Eksponeeringsvei: Innånding.

Varighet: 4 time(r)
 Verdi: 308,5 mg/l
 Art: Rotte
 Kommentarer: CAS: 115-10-6

Testet effekt: ATE-miks kalkulert
 Eksponeringsvei: Oral
 Verdi: 1635,11 mg/kg

Testet effekt: ATE-miks kalkulert
 Eksponeringsvei: Dermal
 Verdi: > 2000 mg/kg

Testet effekt: ATE-miks kalkulert
 Eksponeringsvei: Innånding.
 Varighet: 4 time(r)
 Verdi: > 20 mg/l

Øvrige helsefareopplysninger

Vurdering av akutt toksisitet, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering hudetsende / hudirriterende, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering øyeskade / øyeirritasjon, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering av luftveissensibilisering, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering av hudsensibilisering, klassifisering	Ingen anbefaling angitt.
Vurdering av arvestoffskadelig virkning på kjønnsceller, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Kreftfremkallende egenskaper, annen informasjon	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering av reproduksjonstoksisitet, klassifisering	Ingen spesielle helsefarer angitt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering, klassifisering	Ingen anbefaling angitt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - repeterende eksponering, klassifisering	Kan påvirke centrala nervsystemet och orsaka, huvudvärk, yrsel, illamående, kräkning och medvetslöshet
Vurdering av aspirasjonsfare, klassifisering	Svelging kan gi irritasjon i spiserøret. Inntak kan imidlertid forårsake kvalme, magesmerter og brekninger.

Symptomer på eksponering

I tilfelle svelging	Virker irriterende. Kan forårsake kvalme, magesmerter og brekninger.
---------------------	--

I tilfelle hudkontakt	Ingen spesielle symptomer angitt, men dette kjemikaliet kan likevel være helseskadelig, enten rent allment eller for visse individer.
I tilfelle innånding	Ingen spesielle symptomer angitt, men dette kjemikaliet kan likevel være helseskadelig, enten rent allment eller for visse individer.
I tilfelle øyekontakt	Sprut kan medføre forbigående øyeirritasjon.

11.2. Opplysninger om andre farer

Endokrine forstyrrelser	Produktet inneholder ingen stoffer som er vurdert til å være hormonforstyrrende i henhold til kriteriene i kommisjonens delegerede forordning (EU) 2017/2100 eller kommisjonsforordning (EU) 2018/605.
-------------------------	--

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: 53 000 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 96 time(r) Art: Pimephales promelas Kommentarer: CAS: 107-21-1
Akvatisk toksisitet, alge	Verdi: 24 000 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Eksponeeringstid: 168 time(r) Art: Selenastrum capricornutum Kommentarer: CAS: 107-21-1
Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: 51 000 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Eksponeeringstid: 48 time(r) Art: Daphnia magna Kommentarer: CAS: 107-21-1
Økotoksisitet	Klassifiseres ikke som miljøskadelig.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Biologisk nedbrytbarhet	Verdi: 90 % Kommentarer: CAS: 107-21-1 Testperiode: 14 dag(er)
Kjemisk oksygenforbruk (COD)	Verdi: 1,29 Kommentarer: g O2/g CAS: 107-21-1
Biologisk oksygenforbruk (BOD)	Verdi: 0,47 Kommentarer: g O2/g BOD5 CAS: 107-21-1
BOD5/COD ratio	Verdi: 0,36

12.3. Bioakkumuleringsevne

Biokonsentrasjonsfaktor (BCF)	Verdi: 10 Kommentarer: CAS: 107-21-1
-------------------------------	---

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Ingen anbefaling angitt.
Overflatespenning	Verdi: 0,04989 N/m Kommentarer: CAS: 107-21-1 Temperatur: 25 °C
	Verdi: 0,01136 N/m Kommentarer: CAS: 115-10-6 Temperatur: 25 °C
Adsorpsjonskoeffisient	Verdi: 0 Kommentarer: CAS: 107-21-1
Henrys konstant	Verdi: 0,1327 Kommentarer: Pa·m ³ /mol CAS: 107-21-1

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og vPvB	Klassifiseres ikke som PBT / vPvB i henhold til någjeldende EU-kriterier.
--	---

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Hormonforstyrrende egenskaper	Produktet inneholder ingen stoffer som er vurdert til å være hormonforstyrrende i henhold til kriteriene i kommisjonens delegerede forordning (EU) 2017/2100 eller kommisjonsforordning (EU) 2018/605.
-------------------------------	--

12.7. Andre skadevirkninger

Økologisk tilleggsinformasjon	Ingen anbefaling angitt.
-------------------------------	--------------------------

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Avfall og rester fjernes/deponeres i overensstemmelse med lokale forskrifter.
Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: 160504 gass i trykkbeholdere (herunder haloner) som inneholder farlige stoffer Klassifisert som farlig avfall: Ja
EAL Emballasje	Avfallskode EAL: 150111 emballasje av metall som inneholder et farlig, fast porøst materiale (f.eks. asbest), herunder tomme trykkbeholdere Klassifisert som farlig avfall: Ja

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Ja
-------------	----

14.1. FN-nummer eller ID-nummer

ADR/RID/ADN	1950
IMDG	1950

ICAO/IATA	1950
-----------	------

14.2. FN-forsendelsesnavn

Varenavn, Engelsk ADR/RID/ADN	AEROSOLS
ADR/RID/ADN	AEROSOLBEHOLDERE
IMDG	AEROSOLS
ICAO/IATA	AEROSOLS, FLAMMABLE

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR/RID/ADN	2.1
Klassifiseringskode ADR/RID/ADN	5F

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.5. Miljøfarer

ADR/RID/ADN	Nei
IMDG	Nei
ICAO/IATA	Nei
Kommentarer	Ingen anbefaling angitt.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Ikke angitt.
--------------------------	--------------

14.7. Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Produktnavn	AEROSOLS, FLAMMABLE
-------------	---------------------

Andre relevante opplysninger

Fareseddel ADR/RID/ADN	2.1
Fareetikett IMDG	2.1
Etiketter ICAO/IATA	2.1

ADR/RID Annen informasjon

Tunnelbegrensningskode	D
Særbestemmelser	190, 327, 344, 625
Transport kategori	2

IMDG Annen informasjon

EmS	F-D, S-U
-----	----------

Særbestemmelser	63, 959, 190, 277, 327, 344
-----------------	-----------------------------

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Nanomateriale	Nei
lover og forskrifter	<p>EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF, med endringer.</p> <p>EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006. Forskrift av 5 mai 2010 om endring av forskrift av 1. mars 1996 nr. 229 om aerosolbeholdere fastsatt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet.</p> <p>Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)</p>

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet er basert på opplysninger som var i vår besittelse på det tidspunkt sikkerhetsdatabladet ble utarbeidet, og er gitt under forutsetning av at produktet anvendes under de forhold som er angitt, og i samsvar med den anvendelsesmåte som er spesifisert på emballasjen eller i relevant teknisk litteratur. Ethver annen bruk av produktet, eventuelt i kombinasjon med andre produkter eller prosesser, skjer på brukerens eget ansvar.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	<p>H220 Ekstremt brannfarlig gass.</p> <p>H222 Ekstremt brannfarlig aerosol.</p> <p>H229 Beholder under trykk: Kan eksplodere ved oppvarming.</p> <p>H280 Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming.</p> <p>H302 Farlig ved svelging.</p> <p>H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering</p>
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Relevante endringer sammenliknet med forrige versjon av sikkerhetsdatabladet angis med linjemarkering i venstre marg.
Versjon	7
NOBB-nr.	49112522